

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych w Szkole Podstawowej nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Chodzieży

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci zagrożonych uzależnieniem obejmuje wszelkie działania wychowawcze, profilaktyczne, edukację prozdrowotną i jest realizowana przez wszystkich pracowników szkoły.

Podmiotem działań w ramach strategii są uczniowie.

1. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli

W szkole systematycznie prowadzona jest edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia.

Działania w tym zakresie prowadzone są w ramach realizacji:

- Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
- zajęć edukacyjnych- zgodnie z obowiązującą podstawą programową,
- konkursów z zakresu edukacji prozdrowotnej,
- w ramach współpracy z: Miejskim Ośrodkiem Rozwiązywaniem Problemów Alkoholowych, Powiatową Komendą Policji w Chodzieży, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- godzin z wychowawcą,
- imprez sportowych i rekreacyjnych,
- przedstawień poruszających zagadnienia związane z profilaktyką,
- akcji informacyjnych w ramach realizacji programów profilaktycznych,
- zebrań z rodzicami,
- spotkań indywidualnych i grupowych z pielęgniarką szkolną,
- spotkań indywidualnych i zajęć z pedagogiem szkolnym wg zgłaszanych potrzeb wychowawców, uczniów oraz rodziców,
- spotkań ze specjalistami w zakresie profilaktyki zdrowotnej (np.: Sanepid, PPP– zajęcia z psychologiem, prelekcje),
- wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli.

Działalność informacyjna

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród dzieci, rodziców i nauczycieli wiedzy na temat:

- szkodliwości środków lub substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia oraz może prowadzić do uzależnień,
- dostępnych form pomocy dzieciom zagrożonym uzależnieniem,
- możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień,
- skutków prawnych związanych z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Upowszechnienie tej wiedzy następuje poprzez:

- realizowanie konkursów i akcji profilaktycznych na terenie szkoły,
- motywowanie uczniów do udziału w pozaszkolnych imprezach, akcjach i konkursach o tematyce profilaktycznej,
- opracowywanie gazetek o tematyce profilaktycznej,
- wykorzystanie filmów o tematyce profilaktycznej,

- rozmowy indywidualne oraz zajęcia z uczniami mające na celu przekazywanie informacji na temat zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi,
- przeprowadzanie pogadarek o tematyce profilaktycznej przez przedstawicieli Policji i Straży Miejskiej (wg potrzeb),
- edukację rodziców,
- opracowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących zagadnień profilaktycznych dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- edukację nauczycieli – przekazywanie informacji na temat szkoleń i warsztatów oraz zapraszanie specjalistów na szkolenia Rady Pedagogicznej.

2. Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy dzieciom zagrożonym uzależnieniem

Dyrektor szkoły:

1. Realizuje zadania wynikające ze Statutu Szkoły Podstawowej nr 3 w Chodzieży.
2. Monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych.
3. Na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii.
4. Podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem wszelkich praw zarówno uczniów, jak i ich rodziców.
5. Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów uczniów.

Nauczyciele i wychowawcy klas:

1. Realizują zadania zawarte w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym.
2. Systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy oraz na zajęciach pozalekcyjnych.
3. Realizują zagadnienia dotyczące zapobieganiu narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia.
4. Wspierają dzieci zagrożone uzależnieniem, rozwijają ich poczucie własnej wartości oraz motywują do podejmowania różnych form aktywności, w tym aktywności pozaszkolnej, zaspokajającej ich potrzeby psychiczne i społeczne, rozwijającej zainteresowania i umiejętności psychospołeczne.
5. Uczestniczą w WDN oraz kursach, szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem.
6. Wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z dziećmi i ich rodzicami, informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia.
7. Wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy, sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych.
8. Wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym i szkolną pielęgniarką w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

Pedagog szkolny:

1. Zapewnia pomoc pedagogiczną dzieciom zagrożonym uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne dla uczniów podejmującym zachowania ryzykowne.
2. Prowadzi indywidualne konsultacje dla uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczące minimalizowania skutków zachowań ryzykownych dzieci.
3. Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli, rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły).
4. Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje upowszechnianie wśród dzieci, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów.
5. Udostępnia dzieciom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły materiały edukacyjne dotyczące problematyki zapobiegania narkomanii.
6. Dostarcza osobom zainteresowanym informacji na temat dostępnych form pomocy (placówki i organizacje wspierające dziecko i rodzinę, placówki świadczące pomoc społeczną rodzinie, punkty konsultacyjne dla osób z problemem uzależnienia, placówki leczenia uzależnień i współuzależnienia, organizacje pozarządowe służące pomocą rodzinie, inne) dzieciom zagrożonym uzależnieniem i uzależnionym, osobom współuzależnionym.
7. Organizuje, prowadzi zajęcia profilaktyczne oraz integracyjne we współpracy z wychowawcami klas, rozwija poczucie własnej wartości, motywuje do podejmowania właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwija zainteresowania i umiejętności psychospołeczne.
8. Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów uczniów.
9. Organizuje i uczestniczy w WDN oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością.
10. Współpracuje z dyrekcją szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych dzieci, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

Pielęgniarka szkolna:

1. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji; określa stan, w jakim on się znajduje.
2. Wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia.
3. Powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających lub stał się ofiarą pobicia.
4. Współpracuje z pedagogiem szkolnym w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej kiedy podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

Procedury postępowania obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Chodzieży

CELE PROCEDUR:

Celem wprowadzenia procedur jest zwiększenie bezpieczeństwa uczniów w szkole poprzez usystematyzowanie zasad postępowania wobec uczniów oraz wdrażanie zasad postępowania, warunkujących bezpieczeństwo dziecka. Procedury dotyczą nauczycieli, rodziców/prawnych opiekunów, uczniów, pracowników administracyjno – obsługowych.

SPOSÓB PREZENTACJI PROCEDUR:

1. Zapoznanie rodziców z treścią procedur na zebraniach do 30 września każdego roku.
2. Zapoznanie uczniów – na lekcjach wychowawczych do 30 września każdego roku.
3. Opublikowanie zestawu procedur na szkolnej stronie internetowej:

<http://www.sp3chodziez.cal.pl/>

4. Udostępnienie procedur w bibliotece szkolnej.

EWALUACJA ROZWIĄZAŃ PROCEDURALNYCH:

1. Monitorowanie prawidłowej realizacji procedur.
2. Przeprowadzenie kontroli stanu bezpieczeństwa zgodnie z harmonogramem badań, zawartym w Planie nadzoru pedagogicznego.

TRYB WPROWADZANIA ZMIAN:

1. Zgłoszenie uwag zespołowi do spraw opracowywania i aktualizowania procedur szkolnych.
2. Dyskusja nad proponowanymi zmianami w czasie posiedzenia zespołu.
3. Zaopiniowanie naniesionych zmian przez zespoły funkcjonujące w szkole.
4. Zatwierdzenie dokumentu przez Radę Pedagogiczną i wprowadzenie go w życie.

I. PROCEDURA WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI/PRAWNYMI OPIEKUNAMI

I. CELE PROCEDURY:

1. Ułatwianie wzajemnych kontaktów oraz nadanie im statusu programowej działalności szkoły.
2. Przekazywanie bieżącej informacji rodzicom/prawnym opiekunom o postępach i problemach dziecka.

3. Udzielanie wskazówek w zakresie sposobów postępowania rodzica/prawnego opiekuna wobec problemów dziecka.
4. Inicjowanie nawiązywania kontaktów z rodzicami/prawnymi opiekunami i zachęcenie ich do wyrażania opinii na temat jakości pracy szkoły.
5. Tworzenie partnerskiej atmosfery.
6. Realizowanie jednolitego systemu pracy z rodzicami/prawnymi opiekunami, nadającego jej właściwą rangę.
7. Ułatwianie monitorowania przyjętych zasad.

II. OBOWIĄZKI, ODPOWIEDZIALNOŚĆ, UPOWAŻNIENIA OSÓB REALIZUJĄCYCH ZADANIE, KTÓRE JEST PRZEDMIOTEM PROCEDURY:

Informacji o dziecku udzielają wyłącznie wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog szkolny, pielęgniarka szkolna, dyrektor, wicedyrektor szkoły.

III. OPIS PRACY - USTALONA KOLEJNOŚĆ DZIAŁAŃ, MIEJSCA I CZAS PRZEPROWADZANIA POSZCZEGÓLNYCH CZYNNOŚCI:

1. Miejscem kontaktów rodziców z wychowawcami klas, nauczycielami przedmiotów, pedagogiem szkolnym i dyrektorami jest szkoła.
2. Kontakty rodziców z nauczycielami odbywają się według harmonogramu przedstawionego na pierwszym spotkaniu z rodzicami każdego roku szkolnego.
3. Spotkania odbywają się w formach:
  - a. zebrań ogólnych z rodzicami,
  - b. zebrań ogólnych z rodzicami i zaproszonymi specjalistami,
  - c. zebrań klasowych z rodzicami,
  - d. zebrań klasowych z rodzicami w obecności uczniów,
  - e. indywidualnych konsultacji rodziców z wychowawcami, nauczycielami przedmiotów, pedagogiem, logopedą w „pierwszą środę” miesiąca.
  - f. innych spotkań wynikających z planu pracy szkoły.
4. Rodzice uczniów szkoły mają możliwość dodatkowego kontaktu z nauczycielami w przypadkach uzasadnionych losowo, jednak po uprzednim uzgodnieniu takiego spotkania z nauczycielem (poprzez telefon do szkoły). W żadnym przypadku nauczyciel nie udziela informacji rodzicom w trakcie prowadzonych przez siebie zajęć szkolnych (w tym również dyżurów na korytarzach i boisku szkolnym).
5. Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców na terenie szkoły są gabinety lekcyjne.
6. Miejscem kontaktów dyrektorów szkoły i rodziców na terenie szkoły jest gabinet dyrektora lub gabinet wicedyrektora, a pedagoga gabinet pedagoga. Niedopuszczalne jest przekazywanie informacji rodzicom w pokoju nauczycielskim w obecności innych nauczycieli. Poza tymi miejscami informacje nie są udzielane.
7. Terminy spotkań z rodzicami ustalone są w harmonogramie zebrań z rodzicami przedstawionym nauczycielom i rodzicom na początku roku szkolnego.
8. O obowiązkowym spotkaniu z rodzicami wychowawca jest zobowiązany przypomnieć uczniom i rodzicom, z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem, podając datę, miejsce, godzinę spotkania (można stosować pisemne zaproszenie z podpisem i podaniem informacji zwrotnej).
9. Dyrektor szkoły może zmienić ustalone terminy zebrań w uzasadnionych przypadkach.
10. Obecność rodzica na zebraniach jest obowiązkowa.
11. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo, szkoła wzywa rodziców poza ustalonymi terminami.
12. Wychowawca w nagłych sytuacjach może skontaktować się z rodzicami telefonicznie, w innych sytuacjach wzywa rodzica do szkoły za pośrednictwem sekretariatu szkoły w formie pisemnej.
13. Wychowawca klasy utrzymuje kontakt z rodzicami w formach:
  - a. zebrań z rodzicami,
  - b. informacji udzielanych w „pierwszą środę miesiąca”,
  - c. indywidualnych spotkań z rodzicami na terenie szkoły, po uprzednim uzgodnieniu terminu. Nauczyciele i rodzice/prawni opiekunowie wymieniają się informacjami o potrzebach oraz intelektualnych i fizycznych możliwościach dziecka.
  - d. pisemnych informacji o postępach i zachowaniu uczniów,

- e. w szczególnych przypadkach wizyty wychowawcy w towarzystwie pedagoga szkolnego bądź innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły w domu ucznia.
14. Corocznym obowiązkiem wychowawcy klasy w trakcie zebrań klasowych jest zapoznanie rodziców z:
- a. statutem szkoły,
  - b. programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły,
  - c. planem wychowawczym klasy, planem pracy z rodzicami,
  - d. Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania ,
  - e. kryteriami ocen z zachowania,
  - f. procedurami przeprowadzania sprawdzianów zewnętrznych,
  - g. postęпами edukacyjnymi i wychowawczymi uczniów,
  - h. informacjami bieżącymi dotyczącymi funkcjonowania klasy i szkoły,
  - i. oraz wybór Rady Oddziałowej.
15. Wychowawca klasy, realizując tematykę szkoleniową dla rodziców, w ramach zebrań klasowych powinien uwzględnić następujące zagadnienia:
- a. rozwój psychiczny dzieci,
  - b. przyczyny i zapobieganie agresji; rodzaje agresji występującej w naszej szkole,
  - c. zapobieganie niewłaściwym zachowaniom,
  - d. tolerancja i integracja,
  - e. higiena i bezpieczeństwo,
  - f. zadania rodziców w zakresie motywacji i wzmacniania dzieci,
  - g. zasady przeprowadzania sprawdzianu w szóstej klasie,
  - h. inne zagadnienia wynikające z planu pracy szkoły i klasy.
16. Podczas spotkań klasowych z rodzicami wychowawca zobowiązany jest uwzględnić następujące zasady:
- a. najtrudniejsze sprawy dotyczące ucznia należy omawiać szczerze, ale w indywidualnej rozmowie z rodzicami,
  - b. największą uwagę należy przywiązywać do spraw opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych ,
  - c. najważniejszym składnikiem informacji o wynikach w nauce mają być poczynione postępy oraz wskazanie, w porozumieniu z nauczycielami przedmiotów, treści niezbędnych do ich uzupełnienia,
  - d. z rodzicami rozmawiać należy po partnersku, z troską i zyczliwością,
  - e. udzielać konkretnych rad co do przezwycięzania określonych trudności lub wskazywać osoby, instytucje, które to uczynią.
17. W trakcie zebrań klasowych zabrania się:
- a. dokonywania tylko negatywnych ocen zespołu uczniowskiego,
  - b. publicznego czytania ocen,
  - c. używania nazwisk przy przykładach negatywnych,
  - d. podważania hierarchii wartości wyznawanych przez rodziców,
  - e. nieograniczonego udostępniania rodzicom dziennika lekcyjnego.
18. Aktywizowanie i motywowanie rodziców do współpracy ze szkołą odbywa się poprzez:
- a. wspólne rozwiązywanie problemów klasowych,
  - b. pomoc „trójki klasowej” w organizacji imprez klasowych,
  - c. udział rodziców w takich formach pracy szkoły, jak: wycieczki, lekcje otwarte, święta szkoły, przegląd twórczości uczniowskiej, itp.,
  - d. uhonorowanie przez dyrekcję szkoły aktywnie działających rodziców listami gratulacyjnymi wręczanymi na uroczystości kończącej rok szkolny,
  - e. wspólne dbanie o estetykę pomieszczeń klasy,
  - f. pomoc przy wykonywaniu prac na rzecz szkoły, klasy.
19. Nauczyciele poszczególnych przedmiotów zobowiązani są do:
- uczestnictwa w zaproponowanej przez wychowawcę klasy formie spotkania z rodzicami,
  - obecności w szkole podczas zebrań z rodzicami.

20. Nauczyciel odpowiedzialny jest za sporządzenie krótkiej notatki z zebrania z rodzicami, którą wpisuje do dziennika lekcyjnego. Notatka zawiera zagadnienia przekazywane rodzicom i listę obecności, którą podpisują rodzice obecni na zebraniu.
21. Pedagog szkolny zobowiązany jest do:
  - a. przeprowadzenia, z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się wychowaniem lub wspomagających szkołę, warsztatów dla rodziców (w miarę potrzeb zgłaszanych przez wychowawców klas, nauczycieli, dyrektorów szkoły),
  - b. wspierania rodziców uczniów mających kłopoty z nauką oraz wywodzących się ze środowisk zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
  - c. wspomagania wychowawców w zbieraniu informacji o problemach uczniów,
  - d. zapoznawania rodziców z ofertą szkół gimnazjalnych.
22. Dyrektor szkoły w szczególności:
  - a. współpracuje z Radą Rodziców wg przyjętego harmonogramu,
  - b. udziela pomocy wychowawcom w kontaktach z rodzicami, którzy nieregularnie uczestniczą w zebraniach,
  - c. przygotowuje oraz przeprowadza zebrania ogólne dla rodziców wg przyjętego harmonogramu.
23. Zwolnienie ucznia z zajęć następuje tylko na pisemną prośbę rodzica, przedstawioną najpóźniej w dniu zwolnienia z podaniem istotnej przyczyny.
24. W uzasadnionych losowo przypadkach rodzic może zwolnić osobiście dziecko w trakcie trwania zajęć. W sytuacjach wyjątkowych decyzję o zwolnieniu ucznia z zajęć podejmuje dyrektor lub wicedyrektor szkoły.
25. Zwolnić z zajęć może wyłącznie wychowawca, dyrektor lub wicedyrektor.
26. Rodzice (opiekunowie) zobowiązani są powiadomić wychowawcę o przewidywanej, dłuższej nieobecności ucznia na zajęciach.
27. Usprawiedliwienie nieobecności ucznia na zajęciach powinno być dostarczone wychowawcy klasy (nauczycielowi zastępującemu wychowawcę) w formie pisemnej od rodziców (opiekunów) w ciągu 4 dni lub na najbliższą lekcję wychowawczą z podaniem przyczyny. Nieusprawiedliwione godziny i spóźnienia mają wpływ na ocenę z zachowania.
28. Wyklucza się następujące zachowania rodziców:
  - a. uzyskiwanie informacji o uczniu od nauczycieli na ulicy oraz w czasie trwania lekcji
  - b. telefonowanie pod prywatny numer nauczyciela bez jego zgody,
  - c. zajmowanie przerw nauczycielowi dyżurującemu.
  - d. zasięganie informacji o uczniu u pracowników niepedagogicznych szkoły.
29. Wszystkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły rodzice kierują kolejno do:
  - a. wychowawcy klasy,
  - b. pedagoga szkolnego,
  - c. dyrektora, a w czasie jego nieobecności do wicedyrektora szkoły,
  - d. Rady Pedagogicznej,
  - e. organu nadzorującego szkołę,
  - f. organu prowadzącego szkołę.

IV. WYKAZ MATERIAŁÓW I DOKUMENTÓW WYKORZYSTANYCH W TRAKCIE PRACY ORAZ POTWIERDZAJĄCYCH WYKONANIE PRACY:

1. Odnotowanie obecności rodziców w dzienniku lekcyjnym w części do tego przeznaczonej.
2. Notatka o temacie rozmowy w dzienniku lekcyjnym, dzienniku pedagoga (należy podać datę oraz jakie przyjęto ustalenia).

II. PROCEDURA DOTYCZĄCA STROJU I WYGLĄDU UCZNIĄ NIEZGODNEGO Z REGULAMINEM

1. Uczeń ma obowiązek noszenia mundurka szkolnego i identyfikatora.
2. Karą za brak mundurka i identyfikatora jest wpisanie uwagi negatywnej i obniżenie punktacji z zachowania.
3. Na wszystkie uroczystości szkolne uczeń ma obowiązek noszenia stroju galowego tj. chłopcy- biała koszula, granatowe, czarne spodnie; dziewczynki- biała bluzka, granatowa lub czarna spódniczka.

4. Brak stroju galowego będzie karany wpisem uwagi negatywnej i obniżeniem punktacji z zachowania.
5. W szkole obowiązuje zakaz noszenia makijazu i farbowania włosów przez uczniów.

III. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZŁEGO SAMOPOCZUCIA UCZNIĄ

1. Nauczyciel zasięga opinii pielęgniarki szkolnej, która w razie potrzeby kontaktuje się z rodzicami i ustali z nimi dalsze postępowanie w sprawie ucznia.
2. W przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel kontaktuje się bezpośrednio z rodzicami ucznia i ustala formę powrotu dziecka do domu.
3. W przypadku nieobecności pielęgniarki i niemożności skontaktowania się z rodzicami nauczyciel powiadamia służby ratownicze (pogotowie) o ile zachodzi taka potrzeba.
4. Uczeń nie może być zwolniony z lekcji i pozostać bez opieki.

IV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NIEREALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO PRZEZ UCZNIĄ, W TYM WAGARY

1. Monitorowanie absencji szkolnej –niepokojące sygnały wychowawcy zgłaszają do pedagoga szkolnego.
2. Powiadomienie rodziców listem poleconym o nie realizowaniu obowiązku szkolnego przez dziecko.
3. Zobowiązanie rodziców do kontaktu ze szkołą w razie nieobecności dziecka poprzez popisanie kontraktu.
4. Wpisanie notatki do dziennika lekcyjnego (rubryka kontaktów z rodzicami).
5. W sytuacji, gdy nie ma możliwości ustalenia dokładnego miejsca zamieszkania rodziców lub opiekunów prawnych pedagog kontaktuje się z policją.
6. Wizyta pedagoga w obecności funkcjonariusza policji w domu rodziców ucznia (rozeznanie przyczyn, rozmowa dyscyplinująca).
7. Sporządzenie notatki służbowej z przeprowadzonej wizyty domowej.
8. Skierowanie wniosku do Urzędu Miejskiego o nałożenie kary pieniężnej na rodziców ucznia.
9. Wniesienie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną ucznia - sporządzenie notatki służbowej.

V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ W SZKOLE

Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania uczniów (bójka, pobicie) jest zobowiązany do:

1. Natychmiastowej słownej i stanowczej reakcji na zaistniałą sytuację, tzn.
  - a) rozdzielić uczniów i odizolować sprawcę od ofiary,
  - b) zaprowadzić poszkodowanego ucznia do pielęgniarki szkolnej, a w przypadku jej nieobecności udzielić pierwszej pomocy, jeśli jej wymaga,
  - c) zgłosić fakt do wychowawcy.
2. Przeprowadzenia przez wychowawcę /wychowawców rozmowy z uczniem/uczniami w obecności nauczyciela- świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocenienie zdarzenia i wyciągnięcia wniosków).
3. Sporządzenie notatki (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany).
4. Poinformowanie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia/uczniów, uczestników zdarzenia o zaistniałej sytuacji.
5. Natychmiastowe powiadomienie przez wychowawców pedagoga i dyrektora szkoły o przypadkach szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia).
6. W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę na policję.
7. Za agresywne zachowanie uczeń będzie karany wpisem uwagi negatywnej i obniżeniem punktacji z zachowania.

VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESJI SŁOWNEJ WŚRÓD UCZNIÓW

1. Każdy nauczyciel i pracownik szkoły ma obowiązek poinformowania wychowawcy i pedagoga szkolnego o zaistniałych przypadkach agresji słownej, o ile nie skutkuje jego interwencja.
2. Rozmowa wychowawcy z uczniem w celu wyjaśnienia powodu agresji słownej.
3. Rozmowa z pedagogiem szkolnym.
4. Wezwanie rodziców.
5. Zawarcie kontraktu z uczniem (uczeń – szkoła – rodzice).
6. Rozmowa z dyrektorem w obecności rodziców.
7. Rozmowa z dzielnicowym.

VII. PROCEDURA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA W SIECI

1. Wszystkie komputery, z których korzystają uczniowie, są zabezpieczone odpowiednim oprogramowaniem, utrudniającym dostęp do treści niepożądanych.
2. Uczniowie mogą korzystać z Internetu wyłącznie pod kontrolą nauczyciela.
3. Podczas korzystania z Internetu uczniowie:
  - powinni przestrzegać zasad ograniczonego zaufania, przede wszystkim wobec nowo poznanych osób,
  - nie powinni udostępniać swoich danych osobowych,
  - nie mogą zapisywać na dysku komputerów plików graficznych, muzycznych, filmowych itp., ściągniętych z Internetu,
  - nie mogą umieszczać treści obraźliwych,
  - powinni przestrzegać zasad etykiety,
  - w razie wystąpienia sytuacji wątpliwej i niejasnej powinni zwrócić się do nauczyciela o pomoc.
  - wychowawca ma obowiązek uświadomić rodzicom/prawnym opiekunom zagrożenia związane z Internetem.
  - wszystkie incydenty, które nauczyciel uzna za szkodliwe, ma obowiązek zgłosić odpowiednim organizacjom i instytucjom, zajmującym się ściganiem przestępstw internetowych.

VIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH NA TERENIE SZKOŁY TELEFONY KOMÓRKOWE LUB INNE URZĄDZENIA MULTIMEDIALNE

1. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za telefon komórkowy lub inne urządzenie multimedialne. Nie będą więc respektowane żadne roszczenia z tytułu ich zagubienia, zepsucia lub kradzieży.
2. Wszystkich uczniów obowiązuje zakaz używania telefonów komórkowych lub innych urządzeń multimedialnych na terenie szkoły.
3. Istnieje bezwzględny zakaz fotografowania lub nagrywania innych osób bez ich zgody.
4. Jeżeli uczeń używa telefonu komórkowego lub innego urządzenia multimedialnego:
  - nauczyciel odbiera telefon lub inne urządzenie multimedialne,
  - przekazuje urządzenie i informację wychowawcy
5. Zwrotu telefonu komórkowego lub innego urządzenia może dokonać wychowawca – tylko rodzicowi ucznia.
6. W przypadku łamania w/w zasad zawartych w ust.1-4 uczniowi odejmuje się punkty z zachowania.

IX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY NA TERENIE SZKOŁY

1. Zgłoszenie o kradzieży niezwłocznie wychowawcy klasy, lub w razie jego nieobecności innemu nauczycielowi, który podejmie próbę wyjaśnienia sytuacji.
2. Okazanie rzeczy osobistych przez podejrzanego ucznia.
3. W przypadku nie wyjaśnienia problemu, poinformowanie dyrekcji szkoły lub pedagoga szkolnego.
4. Rozmowa z poszkodowanym w obecności świadka.

5. W przypadku wskazania sprawcy zdarzenia- rozmowa dyrekcji i pedagoga ze sprawcą i przedstawienie mu zarzutów.
6. Powiadomienie rodziców poszkodowanego i sprawcy o zaistniałej sytuacji.
7. Wyrównanie szkód i poniesienie kary- wpis uwagi negatywnej i obniżenie punktacji z zachowania
8. Sporządzenie notatki służbowej.

X. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ UCZNIĄ

1. Stwierdzenie używania przez ucznia palenia papierosów.
2. Okazanie rzeczy osobistych w obecności świadka.
3. Rozmowa wspierająco - edukacyjna przeprowadzona przez pedagoga.
4. Poinformowanie rodziców.
5. Rozmowa z uczniem w obecności rodziców.
6. Sporządzenie notatki służbowej.
7. Za palenie papierosów uczeń będzie ukarany wpisem uwagi negatywnej i obniżeniem punktacji z zachowania

XI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA PICIA ALKOHOLU PRZEZ UCZNIĄ

1. Stwierdzenie zazywania alkoholu przez ucznia lub też objawów odurzenia.
2. Odizolowanie od innych uczniów, pozostawienie ucznia pod opieką pielęgniarki szkolnej lub innej osoby dorosłej.
3. Powiadomienie dyrekcji i pedagoga.
4. Wezwanie rodziców- rozmowa informująca.
5. Wezwanie lekarza, ewentualnie pogotowia.
6. W przypadku nie zgłoszenia się rodziców- powiadomienie policji.
7. Sporządzenie notatki służbowej.
8. Stwierdzenie picia alkoholu przez ucznia będzie ukaranie obniżeniem punktacji z zachowania

XII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NARKOTYKÓW, BĄDŹ DOMNIEMANIA, I? UCZEŃ JEST POD ICH WPŁYWEM

1. Znalezienie lub domniemanie, iż uczeń posiada narkotyki.
2. Obserwacja objawów odurzenia narkotycznego.
3. Zawiadomienie pielęgniarki szkolnej, dyrekcji szkoły i pedagoga.
4. Odizolowanie i pozostawienie ucznia pod opieką pielęgniarki szkolnej lub innej osoby dorosłej.
5. Zgłoszenie dziecka do lekarza.
6. Zawiadomienie rodziców.
7. Zawiadomienie pogotowia i policji.
8. Sporządzenie protokołu z przebiegu zdarzeń.

XIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ROZPROWADZANIA NARKOTYKÓW PRZEZ UCZNIĄ

1. Stwierdzenie posiadania przez ucznia narkotyków.
2. Odizolowanie od innych rówieśników.
3. Okazanie rzeczy osobistych przez podejrzanego ucznia w obecności świadka.
4. W przypadku odmowy okazania – zawiadomienie rodziców, rodziców potem policji.
5. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem przez pedagoga.
6. Sporządzenie notatki służbowej.

XIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ

Lp.	Rodzaj czynności	Termin realizacji	Odpowiedzialny
1.	Udzielić pierwszej pomocy	natychmiast	Nauczyciel wychowawca lub

	i zapewnić poszkodowanemu opiekę		inny pracownik szkoły, który zauważył lub dowiedział się o zaistniałym wypadku
2.	Wezwać pogotowie ratunkowe lub inną pomoc (w razie potrzeby)	natychmiast	j. w.
3.	Zawiadomić: a) dyrektora szkoły b) prac. służb bhp	natychmiast	j. w.
4.	Zabezpieczyć miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku	niezwłocznie	j. w.
5.	Przystąpić do ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku	niezwłocznie	Zespół powypadkowy
6.	Sporządzić protokół powypadkowy	do 14 dni od wypadku	Zespół powypadkowy
7.	Zatwierdzić protokół powypadkowy	do 5 dni od sporządzenia	Dyrektor
8.	Doręczyć protokół wraz z załącznikami osobie sprawującej opiekę nad poszkodowanym z pouczeniem o sposobie i terminie odwołania	do 5 dni od zatwierdzenia	Dyrektor
9.	Wpisać wypadek do rejestru wypadków uczniowskich	niezwłocznie po zatw. prot.	Pracownik bhp
10.	Zarządzić zastosowanie środków profilaktycznych	do 14 dni od zatw. prot.	Dyrektor na wniosek zespołu powypadkowego
11.	Omówić na posiedzeniu Rady Pedagogicznej okoliczności i przyczyny wypadków i zastosowane środki profilaktyczne	wg planu prac Rady Pedagogicznej	Dyrektor

XV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY RODZINNEJ

1. Nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę zgłoszenia.
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy lub/i dyrektora/wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca informuje pedagoga/psychologa lub /i dyrektora/wicedyrektora szkoły, o ile nie zrobił tego nauczyciel.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog wzywa lekarza.
5. Dyrektor/wicedyrektor lub/i psycholog/pedagog, dbając o dyskrecję, przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość).
6. Pedagog/psycholog zawiadamia lub/i wzywa do szkoły rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, którego sprawa nie dotyczy.
7. Dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i przekazuje ją członkowi zespołu interdyscyplinarnego p. Marlenie Orzechowskiej, która ją wdraża.
8. Po wdrożeniu procedury zawiadamia przewodniczącego gminnego zespołu interdyscyplinarnego i w ustawowym terminie 7 dni przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.
9. Dyrektor zawiadamia sąd rodzinny i nieletnich.

XVI. PROCEDURA PRZEBYWANIA W BUDYNKU SZKOŁY

1. Przebywanie uczniów oraz wszystkich osób postronnych w budynku szkoły jest monitorowane i podlega kontroli przez nauczycieli dyżurujących oraz wszystkich pracowników szkoły.
2. Rodzice przyprowadzający dzieci do szkoły pozostawiają je pod opieką nauczycieli dyżurujących i/lub wychowawców.
3. Każdy pracownik szkoły wobec osób postronnych, obcych ma prawo żądać informacji o celu pobytu.
4. W przypadku, gdy osoba postronna, obca kieruje się do nauczyciela przedmiotowego, należy skierować ją w pobliże pokoju nauczycielskiego i poinformować o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy śródlekcyjnej, w innych wypadkach należy kierować do sekretariatu, pedagoga szkolnego lub kierownika gospodarczego.
5. W przypadku, gdy osoba postronna, obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy zobowiązać ją do opuszczenia terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc, policję. O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana dyrekcja szkoły.

XVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO FUNKCJONARIUSZOWI PUBLICZNEMU – NAUCZYCIELOWI

Zgodnie z przepisami Kodeksu karnego, za przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym należy uznać:

- art. 222 - naruszenie nietykalności osobistej,
- art. 223 - czynną napaść wspólnie z innymi osobami lub z użyciem broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu bądź środka obezwładniającego,
- art. 224 - stosowanie groźby bezprawnej lub przemocy w celu zmuszenia funkcjonariusza publicznego do przedsięwzięcia lub zaniechania prawnej czynności służbowej,
- art. 226 - znieważenie funkcjonariusza publicznego.

Jezeli w stosunku do nauczyciela uczeń, rodzic lub inna osoba używa obelżywych wyzwisk, grozenia, opluwania, przyczepiania karteczek z obraźliwymi tekstami, rzucania przedmiotami, stosuje agresję fizyczną lub psychiczną, podniesienie głosu, wykrzykiwanie, itp. to:

- a) nauczyciel o zaistniałej sytuacji powiadamia dyrektora szkoły, opisując okoliczności,
- b) wychowawca klasy w porozumieniu z nauczycielem sporządza pisemną notatkę, którą przechowuje w „teczce wychowawcy”.
- c) w przypadku popełnienia przestępstwa przez osobę pełnoletnią dyrektor szkoły zawiadamia policję,
- d) jeżeli sprawcą przestępstwa był uczeń, dyrektor w porozumieniu z wychowawcą, udziela nagany oraz obniżenia punktów z zachowania
- e) dyrektor szkoły o wydarzeniu informuje rodziców/prawnych opiekunów,
- f) w przypadku ponownego popełnienia przestępstwa przez tego samego ucznia dyrektor szkoły zawiadamia policję

XVIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POWSTANIA SZKODY LUB ZNISZCZENIA MIENIA PRZEZ UCZNIA

1. Świadek zdarzenia (uczeń, nauczyciel, pracownik szkoły) przekazuje informacje o zaistniałym zdarzeniu wychowawcy ucznia, który dopuścił się czynu zabronionego lub – w przypadku nieobecności wychowawcy – bezpośrednio pedagogowi szkolnemu.
2. Świadek zdarzenia lub osoba odpowiedzialna za ucznia (sprawca) w czasie zaistniałego zdarzenia sporządza notatkę służbową i przekazuje ją wychowawcy klasy.
3. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem (sprawca czynu), podkreślając nagannosc postępowania i informuje go o przewidywanych konsekwencjach.
4. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. Przekazuje im zawiadomienie dotyczące wyrządzonej szkody i ustala formę naprawy szkody. Jednocześnie przypomina rodzicom/prawnym opiekunom o ich odpowiedzialności za wychowanie dziecka, podkreślając obowiązek wpojenia zasad wyłączających wyrządzanie szkód, naruszanie zasad współżycia społecznego, niszczenie mienia, popełnianie wykroczeń czy przestępstw oraz o ponoszeniu przez nich odpowiedzialności za ewentualne błędy wychowawcze.

5. W przypadku, gdy rodzice/prawni opiekunowie odmawiają dobrowolnego naprawienia wyrządzonej szkody, wychowawca przekazuje sprawę do pedagoga szkolnego.
6. Pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami, informując ich o dalszej procedurze postępowania. W razie konieczności rozmowa przeprowadzana jest w obecności specjalisty ds. nieletnich Komendy Powiatowej Policji (KPP).
7. Pedagog i specjalista ds. nieletnich podejmują decyzje o skierowaniu sprawy do Sądu Rejonowego.
8. Dalsze postępowanie leży w kompetencji w/w instytucji.

XIX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK ZDARZEŃ KRYZYSOWYCH

1. OSZACUJ ZDARZENIE

- a. ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
- b. pozyskaj kluczowe informacje (co się stało, kto był zaangażowany, kto był świadkiem, jak zdarzenie się zaczęło);

2. WEZWIJ POMOC

- a. Wezwij Szkolny Zespół Zarządzania Kryzysowego
- b. Szkolny Zespół Zarządzania Kryzysowego podejmuje decyzje o dalszych działaniach:
  - Rozpoczyna realizację szkolnych procedur postępowania w sytuacji kryzysowej (w zależności od rodzaju zdarzenia),
  - Informuje policję (997), straż pożarną (998), pogotowie ratunkowe (999),
  - W uzasadnionych sytuacjach - wzywa placówkę wsparcia:
    - Prokuraturę Rejonową w Chodzieży (67 282 86 02),
    - Rzecznika ds. dyscyplinarnych dla nauczycieli przy Wojewodzie Wielkopolskim (61 8541 869)
    - Powiatowe Centrum zarządzania Kryzysowego w Chodzieży (67 281 27 34)
    - Wojewoda Wielkopolski - Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (61 854 99 72)
    - **Telefon alarmowy – Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (61 854 99 00 lub 61 854 99 10)**
  - Zarządza akcją i monitoruje przebieg sytuacji

3. CHROŃ, ZAWIADAMIAJ

- a. zawiadom przez ogłoszenie (lub w inny dostępny sposób) personel szkoły;
- b. chroń (odizoluj) wszystkich, którzy byli narazeni na niebezpieczeństwo;
- c. podejmij działania zapobiegające dezinformacji, chaosowi;

4. ZABEZPIECZ BUDYNEK, TEREN I KIERUJ (w zależności od rodzaju zdarzenia)

- a. upewnij się, że wszyscy pozostali uczniowie (personel) są bezpieczni;
- b. bądź w kontakcie z personelem szkoły;
- c. łagodnie kieruj uczestnikami zdarzeń;

5. CZEKAJ NA SŁUŻBY INTERWENIUJĄCE

- a. zbierz świadków, poszkodowanych w zdarzeniu jeśli to możliwe;
- b. idź do bezpiecznego miejsca i czekaj na wezwaną służbę;
- c. zbierz kluczowe informacje niezbędne do dalszych działań;

6. USTABILIZUJ ELEMENTY SKŁADAJĄCE SIĘ NA SYTUACJĘ, KIERUJĄC SIĘ BEZPIECZEŃSTWEM

- a. zapewnij udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej rannym (zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom);
- b. sprawdź obecność uczniów i personelu;
- c. zawiadom rodziców/opiekunów prawnych;
- d. zabezpiecz miejsce zdarzeń, ślady

7. WSPÓŁPRACUJ Z POLICJĄ LUB ODPOWIEDNIMI SŁUŻBAMI W ROZWIĄZANIU PROBLEMU

- a. pozostań w miejscu zarządzania, wspieraj służby interweniujące;
- b. dostarczaj informacji, w tym specyficznych, dotyczących zdarzenia, szkoły;

c. kieruj współpracą personelu ze służbami;

8. ZAWIADOM, GDY SYTUACJA ZOSTANIE USTABILIZOWANA

a. powiadom rodziców/opiekunów prawnych;

b. współpracuj z służbami w działaniach po zdarzeniu;

c. powiadom, uspokój personel;

9. ZAINICJUJ DZIAŁANIA NAPRAWCZE

a. powiadom organ nadzoru – Kuratorium Oświaty w Poznaniu (**61 854 17 26**)

b. zrób odprawę personelu;

c. poproś o pomoc instytucje wsparcia specjalistycznego

d. zaplanuj wznowienia rutynowych działań szkoły.

XX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE NAUCZYCIEL LUB INNY PRACOWNIK SZKOŁY STOSUJE PRZEMOC WOBEC UCZNI

1. Osoba, będąca świadkiem stosowania przemocy przez nauczyciela wobec ucznia lub mająca uzasadnione podejrzenie o stosowaniu przemocy wobec ucznia (np. nauczyciel, pracownik niepedagogiczny, pedagog, rodzic, uczeń będący ofiarą lub inny uczeń) ma obowiązek przekazać informację dyrektorowi szkoły lub innej, upowaznionej przez niego osobie – najlepiej osobiście, ale może się to odbyć także telefonicznie lub drogą pisemną. Ważne, aby zgłoszenie nie było anonimowe. Takie zgłoszenie należy potwierdzić notatką służbową.
2. Dyrektor ustala sposób działania, dzięki któremu można sprawdzić, czy zarzuty o stosowaniu przemocy przez nauczyciela są prawdziwe. Czynności sprawdzające – mają na celu ustalenie, czy zarzuty o stosowaniu przemocy przez nauczyciela są prawdziwe oraz kim są ofiara i świadkowie zdarzenia. Przeprowadza je dyrektor przy pomocy wychowawcy ofiary przemocy, ewentualnie także ze szkolnym psychologiem lub pedagogiem.
3. Pedagog przeprowadza rozmowy z:
  - uczniem, wobec którego mogła być stosowana przemoc,
  - innymi uczniami z tej samej klasy,
  - bliskimi kolegami ucznia,
  - nauczycielami.Osobom należy zapewnić dyskrecję a z odbytych rozmów należy sporządzić notatki służbowe.
4. Pedagog w przypadku potwierdzenia zarzutów, podczas rozmowy udziela wsparcia ofierze przemocy. Najpierw należy zająć się ofiarą a potem sprawcą.
5. Dyrektor przeprowadza rozmowy z:
  - nauczycielem podejrzanym o stosowanie przemocy,
  - innymi nauczycielami i/lub pracownikami niepedagogicznymi.Osobom należy zapewnić dyskrecję a z odbytych rozmów należy sporządzić notatki służbowe.
6. Dyrektor i pedagog oraz ewentualnie także inna osoba pełniąca funkcję kierowniczą ustalają okoliczności czynu, świadków zdarzenia oraz zabezpieczają ewentualne dowody.
7. Po dokonaniu stosownych ustaleń do obowiązku dyrektora należy niezwłoczne poinformowanie:
  - rodziców ucznia – o podejrzeniu stosowania przemocy lub zaistnieniu takiej sytuacji, o wstępnych ustaleniach, o wyniku wewnętrznego dochodzenia (potwierdzającego lub nie potwierdzającego zgłoszone zarzuty), czynnościach, które zostaną podjęte wobec nauczyciela,
  - organu prowadzącego oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny – należy z nimi ustalić dalsze działania w sprawie,
  - organów ścigania – jeśli zachodzi podejrzenie, że nauczyciel dopuścił się przestępstwa, np. naruszenia nietykalności cielesnej, pobicia, znęcania, czynności seksualnej z udziałem nieletniego,.
8. Wyciągnięcie konsekwencji służbowych wobec nauczyciela.

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec dzieci zagrożonych uzależnieniem w Szkole Podstawowej nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Chodzieży została

zatwierdzona do realizacji uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 27.08.2015r.

XXI PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, dyrektor, wychowawca, nauczyciel powinni:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. Zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Procedury te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania;
4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno - pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole wychowawca/ nauczyciel/dyrektor niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

DZIECKO Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci.

Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący. Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewnie lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10 - 20 sekund. Po wykonaniu pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia.

W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe.

W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zająć środek rozkurczowy.

ZAKAZY

- 1 . Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
4. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA

- 1 . Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

- 1 . Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
2. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.
3. Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.
4. Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.
5. Dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych.

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi - większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzyca ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach pozaszpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiekolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii.

OBJAWY HIPOGLIKEMII - niedocukrzenia:

- 1 . Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie.
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
- 11 . Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.
14. Drgawki.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ

– dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

- 1 . Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód).

NIE WOLNO

- 1 . Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).
2. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
3. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO - CIĘŻKIEJ

- dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

- 1 . Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w 1 szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ

– dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki. Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!:

- 1 . Układamy dziecko na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

- 1 . Zatrzymaj pompę.
2. Potwierdź hipoglikemię.
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
4. Odczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia.

Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

- 1 . Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeżeli do ww. objawów dołączają:

- 1 . ból głowy, ból brzucha.
2. nudności i wymioty.
3. ciężki oddech.

może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

- 1 . Z badać poziom glukozy.
2. Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

- 1 . Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),

3. Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),
4. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędny szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.

10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
2. Możliwość podania insuliny.
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką higienistką szkolną i rodzicami dziecka.
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

DZIECKO Z PADACZKĄ

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

Napady pierwotnie uogólnione

1. Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
2. Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
3. Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
4. Napady toniczno - kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
5. Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu

gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.

6. Napady miokloniczne - charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

1. Napady częściowe z objawami prostymi – świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.

2. Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp..

3. Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadów mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno - klonicznego (tzw. napadu dużego).

Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego

- zespół Westa, zespół Lennox - Gastaut, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomo padaczkowe.

Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

1. Podnosić pacjenta.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narazone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

DZIECKO Z HEMOFILIĄ

Hemofilia jest wrodzoną skazą krwotoczną związaną z niedoborem czynnika VIII lub IX krzepnięcia krwi. W zależności od tego rozróżniamy hemofilię A lub B.

Ciężka postać hemofilii – występują krwawienia do mięśni i stawów, duże podskórne

wylewy, krwawienia z nosa. Krwawienia wewnętrzne są bolesne. Początkowym objawem może być uczucie rozpięcia w stawie, drętwienia, mrowienia. Najlepiej, jeżeli wówczas zostanie podany koncentrat czynnika krzepnięcia krwi. Jeżeli leczenie zostanie odroczone powiększa się objętość stawu, pojawia się silna bolesność oraz przykurcz w stawie. Umiarkowana i łagodna postać choroby – krwawienia są mniej częste, nie powodują zwykle trwałych zmian w stawach, zwykle wyraźny uraz poprzedza krwawienie. Choroba nie ma wpływu na funkcjonowanie społeczne ani nie wpływa negatywnie na rozwój intelektualny. Funkcjonowanie emocjonalne może nie być zaburzone. Jednak, zwłaszcza w ciężkiej postaci choroby, dziecko może czuć się gorsze, ponieważ nie może robić tego wszystkiego, co dziecko zdrowe np. grać w piłkę nożną. Wie, że może to spowodować krwawienie do stawu lub mięśni i związany z tym ból, konieczność leczenia dożylnego, czasami hospitalizacji.

NAKAZY, ZAKAZY, OGRANICZENIA:

1. dziecko nie powinno być narazone na urazy spowodowane np. śliską podłogą, przepychającym się tłumem dzieci,
2. w szkole musi mieć do chodzenia wygodne obuwie usztywniające staw skokowy, na nie śliskiej podszewie,
3. jeżeli dziecko jest sprawne ruchowo może biegać i skakać,
4. inne dzieci muszą wiedzieć, że nie można chorego kolegi bić, popychać, podstawiać mu nogi,
5. udział w lekcjach wf musi być ograniczony – bezpieczna jest gimnastyka, pływanie i gra w ping - ponga,
6. dziecko może bez ograniczeń rysować, lepić z gliny, malować,
7. należy rozwijać te sfery aktywności intelektualnej i ruchowej dziecka, w których ono się wyróżnia,
8. dziecku choremu na hemofilię nie wolno podawać żadnych leków domięśniowo, ani stosować preparatów kwasu acetylosalicylowego

NA CO NALEŻY ZWRACAĆ UWAGĘ W SZKOLE:

1. nagłe dolegliwości bólowe ze strony kończyn dolnych lub górnych, utykanie,
2. bóle brzucha lub głowy, wymioty,
3. krwawienie z jamy ustnej lub nosa, zblednięcie

Dziecko chore na hemofilię nie wymaga specjalnego traktowania przez nauczyciela w klasie. Powinno brać udział w wycieczkach szkolnych, wyjazdach do teatru czy kina.

Przed wyjazdem wskazane jest profilaktyczne podanie czynnika krzepnięcia u dziecka z ciężką postacią choroby.

PIERWSZA POMOC:

1. w przypadku urazu/bólu należy oziębic dotkniętą część ciała przez przyłożenie lodu, zimnego okładu zielowego lub chustki zmoczonej w zimnej wodzie,
2. posadzić/położyć w pozycji dla dziecka wygodnej,
3. najczęściej należy podać czynnik krzepnięcia krwi,
4. jeżeli dziecko wymiotuje, ma bole głowy, zaburzenia świadomości lub drgawki powinno się je położyć na boku i wezwać pogotowie, zawiadomić rodziców; jeżeli dziecko uskarża się na ból kończyny górnej lub dolnej nie powinno nią poruszać, wskazane jest unieruchomienie.

Główne sposoby pomocy przewlekłe choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
2. pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
3. budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
4. przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
5. traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
6. uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
7. uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
8. motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
9. rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
10. dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
11. motywowanie do aktywności.

XXII PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ATAKU TERRORYSTYCZNEGO

Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
  - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
  - nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.
UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
8. Po zakończeniu akcji:
  - sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
  - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
  - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

- upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
- zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrożenie bombowe

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:
  - rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
  - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: Straz Miejską lub policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straz Miejską, Urząd Miasta.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawniej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
  - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna,
  - ujawniony podejrzanym przedmiot),
  - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
  - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanym przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
10. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

1. Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.
2. Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby

1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
  - słuchaj uważnie,
  - zapamiętaj jak najwięcej,
  - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
  - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
  - nigdy nie odkładaj pierwszego słuchawki,
  - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
  - Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
2. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
3. Zaalarmuj dyrektora szkoły
4. Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
5. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
6. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją
  - UWAGA!** Poinstruj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
7. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
8. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
9. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
10. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
11. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
12. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu)

1. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
  - UWAGA!** Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
4. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
5. Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
7. Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
8. Otwórz okna i drzwi.
9. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
10. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
11. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1. Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.

2. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
4. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
5. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
6. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.